

АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

У статті представлено результати експериментального дослідження та охарактеризовано показники, що визначають ефективність організаційно-педагогічної діяльності соціального педагога загальноосвітнього навчального закладу. З'ясовано зміни у системі роботи шкільного соціального педагога в результаті запровадження системно-орієнтованої моделі діяльності.

Ключові слова: соціальний педагог, організаційно-педагогічна діяльність, ефективність, загальноосвітній навчальний заклад, експериментальне дослідження, системно-орієнтована модель.

Постановка проблеми. Соціальний педагог загальноосвітнього навчального закладу буде свою діяльність на основі співпраці з усіма учасниками навчально-виховного процесу – з адміністрацією закладу, практичним психологом, учителями-предметниками, класними керівниками, педагогом-організатором, батьками учнів. До основних, проблем, з якими соціальний педагог стикається у процесі своєї професійної діяльності, можна віднести функціональну інтерференцію – дублювання функцій соціального педагога з обов'язками психолога, класного керівника, заступника директора з виховної роботи, педагога-організатора; розбіжності між функціями соціального педагога і метою соціально-педагогічної діяльності у школі; неоднозначне сприйняття фахівця, мінливе ставлення до соціального педагога з боку адміністрації закладу, батьків учнів, учителів, психолога.

Організаційно-педагогічна діяльність соціального педагога загальноосвітнього навчального закладу – діяльність, спрямована на упорядкування соціальним педагогом зв'язків із суб'єктами навчально-виховного процесу в межах функціональних обов'язків та спрямування їхніх (педагогів, батьків учнів і представників громадськості) виховних зусиль на позитивні результати у співпраці. Соціальний педагог передусім домагається, щоб колектив учителів, батьки учнів керувалися єдиними вимогами до виховання учнів. Успіх роботи соціального педагога залежить в першу чергу від того, наскільки він тісно співпрацює з учителями, адміністрацією закладу, психологом, спеціалістами інших галузей. Відтак, головним завданням фахівця у загальноосвітньому навчальному закладі є організація соціально-педагогічної діяльності на основі системного підходу.

Організаційно-педагогічна діяльність є найскладнішою в діяльності фахівця. Її складність полягає у тому, що саме соціальний педагог повинен продумати, як і кого залучати до вирішення тієї чи іншої соціально-педагогічної проблеми, визначити роль кожного учасника у функціоналі зазначеної діяльності таким чином, щоб вони не дублювалися і відповідали їхнім обов'язкам.

Аналіз останніх досліджень з проблеми. Провідні вітчизняні науковці, які розглядають шкільну сферу діяльності соціального педагога, – А.Й. Капська [11], О.В. Безпалько [1], І.Д. Зверева [5], І.М. Богданова [3] обмежуються, головним чином, переліком професійних функцій, та визначенням змісту його діяльності у загальноосвітньому навчальному закладі відповідно до нормативних документів, які регулюють роботу фахівця у школі. В залежності від предмета дослідження, О.В. Безпалько, Е.И. Холостова, В.В. Шульга, Н.В. Заверико, В.Є. Сорочинська поняття організаційно-педагогічна діяльність інтерпретують по-різному [2; 10; 13; 14]. Викликає неабиякий інтерес пануюча серед науковців думка, що соціально-педагогічні функції у школі виконує не лише соціальний педагог, але й усі члени педагогічного колективу. Власне це й створює нерозуміння серед педагогічного колективу місії соціального педагога у школі. Тому саме раціональна організація соціально-педагогічної діяльності впливає на подальшу її реалізацію.

Висвітлення у науковій літературі проблеми організаційно-педагогічної діяльності у загальноосвітньому навчальному закладі дає підстави говорити про недостатню увагу науковців до цієї проблеми. Праці, які з'явилися відтоді, коли соціальні педагоги почали працювати у закладах освіти, сприяли покращенню розуміння різних напрямів роботи фахівців, проте досі не було запропоновано єдиної системи організаційно-педагогічної діяльності.

Методика та процедура дослідження. З метою оптимізації організаційно-педагогічної діяльності соціального педагога у загальноосвітніх навчальних закладах нами була розроблена системно-орієнтована модель організаційно-педагогічної діяльності шкільного соціального педагога. Визначальними принципами її функціонування є: принцип інтегративності – об'єднання виховних зусиль різних соціальних інститутів (сім'я, позашкільні установи), інтенсивність професійних зв'язків; принцип узгодженості – послідовність виконання діяльності, наявність взаємозв'язків між етапами роботи; принцип єдності вимог до соціального педагога, педагогічного колективу, батьків учнів та громадськості – принцип оптимізації соціально-педагогічної діяльності, який передбачає активну партнерську роботу усіх виховних інститутів; принцип вмотивованості – зацікавленість учасників соціально-педагогічної діяльності у спільній діяльності, інтенсивність включеності учасників у спільну діяльність; принцип полілогічності – продуктивна багатоканальна комунікація соціального педагога, педагогічного колективу, батьків учнів у здійсненні соціально-педагогічної діяльності; принцип гармонізації – оптимальна взаємодія між соціальним педагогом і іншими суб'єктами соціально-педагогічної діяльності; принцип єдності, цілісності – забезпечує скоординованість дій соціального педагога, адміністрації закладу, учителів, батьків учнів у процесі виховного впливу на особистість учня; принцип системності – забезпечує включення всіх форм і напрямків професійної діяльності соціального педагога у чіткій послідовності, що найбільше виявляє себе у здійсненні організаційно-педагогічної діяльності.

Мета нашої статті – висвітлити результати експериментальної перевірки ефективності організаційно-педагогічної діяльності соціального педагога у загальноосвітньому навчальному закладі.

"Ефективність" ("ефективний" (лат.) – "дієвий" [8, с. 902]), розуміється як дієвість, результативність діяльності, як відношення результату до поставленої цілі, співвідношення між досягнутими результатами і затратами, пов'язаними з їхнім забезпеченням, як "фактично досягнуті і необхідні результати" [7, с. 101]. Визначення ефективності організаційно-педагогічної роботи здійснювалося шляхом порівняльно-зіставного аналізу результатів первинної та підсумкової діагностики стану діяльності соціального педагога у загальноосвітньому навчальному закладі.

Для обґрунтування сутності роботи шкільного соціального педагога та з'ясування змісту базових понять дослідження використовувались такі теоретичні методи як порівняння, систематизація й узагальнення; педагогічне прогнозування і моделювання лежало в основі розробки системно-орієнтованої моделі діяльності соціального педагога; контент-аналіз документів застосовувався для визначення змісту та напрямків діяльності соціального педагога у загальноосвітньому навчальному закладі; емпіричні методи – педагогічне спостереження, бесіди, анкетування, тестування, узагальнення соціально-педагогічного досвіду – з метою отримання емпіричних даних; педагогічний експеримент дозволив розробити і перевірити доцільність системно-орієнтованої моделі організаційно-педагогічної діяльності соціального педагога загальноосвітнього навчального закладу; методи математичної статистики уможливили обробку даних з метою визначення якісних та кількісних параметрів отриманих результатів.

Експериментальну базу дослідження склали загальноосвітні школи № 2, 3, 5, 9, 19 м. Чернігова, загальноосвітні школи – № 5, 15 м. Ніжина – експериментальна група; загальноосвітні школи № 12, 15, 17, 24, 29 м. Чернігова – контрольна група. Оцінка результатів ефективності організаційно-педагогічної діяльності соціального педагога здійснювалась з врахуванням розробленої моделі, а також педагогічних умов професійної взаємодії соціального педагога у загальноосвітньому навчальному закладі [9, с. 349–350].

Критеріями ефективності організаційно-педагогічної роботи соціального педагога в умовах впровадження системно-орієнтованої моделі були визначені: комунікативна компетентність,

системність та організованість [Таблиця 1], сформованість яких визначалась на трьох рівнях: високий середній, низький.

Комунікативна компетентність – відображає здатність соціального педагога до налагодження професійної взаємодії з учасниками навчально-виховного процесу, а також державними і недержавними організаціями та установами, регулювання взаємостосунків в залежності від обставин. Даний критерій слугує передумовою ефективності організаційно-педагогічної діяльності, а критерії системності і організованості – розкривають її зміст. Визначені критерії відповідають тим основним завданням, які лежать в основі організаційно-педагогічної діяльності соціального педагога.

Інструментарієм для оцінювання результатів експерименту служили діагностичні методики, опитувальники, розроблені нами анкети для педагогічних працівників та батьків учнів ("Анкета для соціального педагога", "Анкета для директора школи", "Анкета для заступника директора з виховної роботи", "Анкета для практичного психолога", "Анкета для педагога-організатора", "Анкета для класного керівника", "Анкета для учителя-предметника", "Анкета для батьків" та ін.).

У даній статті представимо результати дослідження за критеріями системності і організованості.

Перший показник критерію системності – інтенсивність – вияв частоти і постійності зв'язків в рамках системи. Даний показник дозволяє певним чином оцінювати і обсяг виконаної роботи. На основі раціональної організації роботи інтенсивність забезпечує високу її результативність.

Другий показник – керованість – здатність усіх елементів системи адекватно та правильно реагувати на управлінські рішення соціального педагога в процесі розв'язання соціально-педагогічних питань. Керованість в організаційно-педагогічній діяльності соціального педагога розглядається нами як одна з визначальних рис фахівця з підготовки педагогічного колективу до виконання визначених завдань та керування залученими суб'єктами. Важливим стає з'ясування рівня виконання рішень соціального педагога педагогічним колективом, що, в свою чергу, засвідчує можливість впливу фахівця на тих спеціалістів, з якими соціальний педагог співпрацює. Дослідження рівня інтенсивності взаємодії між соціальним педагогом і учасниками навчально-виховного процесу здійснювалося за допомогою анкетування.

Таблиця 1

Критерії ефективності організаційно-педагогічної діяльності соціального педагога в умовах системно орієнтованої моделі

№	Критерії	Рівні	Показники
1.	Комунікативна компетентність соціальних педагогів у співпраці з педагогічним колективом, батьками та позашкільними установами.	Високий	<ul style="list-style-type: none"> – глибокі знання основних правил та норм спілкування; – знання етичних засад спілкування соціального педагога на високому рівні; – високий рівень знань сутності і особливостей спілкування з різними соціальними групами та віковою категорією учасників освітнього процесу; – вичерпні знання характерних ознак видів та типів спілкування; – уміння будувати безконфліктні взаємини.

		Середній	<ul style="list-style-type: none"> – загальні знання основних правил та норм спілкування; – достатні знання етичних засад спілкування соціального педагога; – правильне уявлення про сутність і особливості спілкування з різними соціальними групами та віковою категорією учасників освітнього процесу; – володіння мінімумом знань про характерні ознаки видів та типів спілкування; – доброзичливість у взаємовідносинах.
		Низький	<ul style="list-style-type: none"> – поверхові знання основних правил та норм спілкування; – поверхові знання етичних засад спілкування соціального педагога; – безсистемне, віддалене уявлення про сутність і особливості спілкування з різними соціальними групами та віковою категорією учасників освітнього процесу; – низький рівень знань про характерні ознаки видів та типів спілкування; – нерозуміння у відносинах, ігнорування їх.
2	Системність	Високий	<ul style="list-style-type: none"> – уміння формувати систему взаємозв'язків суб'єктів соціально-педагогічної діяльності; – наявність взаємовпливу у системі взаємозв'язків;
		Середній	<ul style="list-style-type: none"> – не достатні уміння формувати систему взаємозв'язків суб'єктів соціально-педагогічної діяльності; – не завжди наявність взаємовпливу у системі взаємозв'язків.
		Низький	<ul style="list-style-type: none"> – невміння будувати систему взаємозв'язків суб'єктів соціально-педагогічної діяльності; – відсутність взаємовпливу у системі взаємозв'язків.
3	Організованість	Високий	<ul style="list-style-type: none"> – швидке і самостійне налагодження стабільних професійних контактів як у школі, так і з іншими інститутами соціалізації; – узгодження дій та швидкість прийняття рішень; – координація і кооперація дій.
		Середній	<ul style="list-style-type: none"> – налагодження стабільних професійних контактів як у школі, так і з іншими інститутами соціалізації; – не завжди узгодженість у діях; – відносна координація і кооперація дій.
		Низький	<ul style="list-style-type: none"> – відсутність налагоджених стабільних професійних контактів як у школі, так і з іншими інститутами

			соціалізації (ізоляція); – неузгодженість у діях, зволікання з прийняттям рішень; – самостійність учасників соціально-педагогічного процесу у вирішенні складних ситуацій.
--	--	--	--

Інтенсивність взаємодії соціального педагога з учасниками соціально-педагогічної діяльності, які отримані в експериментальній і контрольній групах, наведені в Таблиці 2. Порівняльний аналіз даних першого і другого зрізів, проведених в експериментальній групі, свідчать про позитивні зміни, що відбулися як в експериментальній, так і в контрольній групах щодо рівня інтенсивності взаємодії.

До проведення формуючого експерименту високий рівень інтенсивності взаємодії з директором закладу виявився у 28,6 % соціальних педагогів експериментальної групи, з заступником директора з виховної роботи – 28,6 %, з педагогом-організатором – 30,1 % і з практичним психологом – 26,2 %. Після експерименту кількість таких соціальних педагогів експериментальної групи збільшилася. Так, з високим рівнем інтенсивності взаємодіяли з директором 42,9% фахівців, з заступником директора з виховної роботи – 42,6 %, з психологом – 45,2 %, з педагогом-організатором – 40,5 %. На 18,7 % підвищився високий рівень інтенсивності взаємодії соціального педагога з класними керівниками, на 3,5% – з учителями-предметниками, на 17,5% – з батьками учнів, на 8 % з працівниками правоохоронних органів. Значно зменшилась кількість соціальних педагогів, які мали низький рівень інтенсивності взаємодії з усіма учасниками експерименту. У контрольній групі після експерименту зменшилась кількість соціальних педагогів, які мали високий рівень інтенсивності взаємодії з директором, заступником директора з виховної роботи, психологом, працівниками правоохоронних органів.

Таблиця 2

Динаміка сформованості системності в організаційно-педагогічній діяльності соціального педагога загальноосвітнього навчального закладу

Показники	Рівень сформованості (у %)						Рівень сформованості (у %)					
	КГ			КГ			ЕГ			ЕГ		
	До дослідно-експериментальної роботи			Після дослідно-експериментальної роботи			До дослідно-експериментальної роботи			Після дослідно-експериментальної роботи		
	низький	середній	високий	низький	середній	високий	низький	середній	високий	низький	середній	високий
Інтенсивність взаємодії соціального педагога з	17. 1	48. 6	34. 3	20	54. 2	25. 8	20. 4	51	28. 6	12. 2	44. 9	42. 9

директором												
заступником директора з виховної роботи	13.3	53.3	33	10	60	30	14.3	57.1	28.6	4.8	61.9	42.6
психологом	33	40	27	33	43.3	23.7	31	42.9	26.2	11.9	42.9	45.2
педагогом-організатором	23.3	46.6	30	26.7	40	33.3	21.4	47.6	30.1	14.3	45.2	40.5
класними керівниками	28	56	16	22	60	18	37.1	48,6	14.2	17.1	50	32.9
учителями-предметниками	62.5	30	7.5	57.5	32.5	10	50	32.1	17.9	32.1	46.5	21.4
батьками учнів	37.5	47	15	40	42.5	17.5	33.3	42.9	23.8	19	39.7	41.3
працівниками правоохоронних органів	45	50	5	47.5	50	2.5	47.6	44.4	7.9	22.2	61.9	15.9

Так, після експерименту кількість директорів, які мають низький рівень інтенсивності взаємодії з соціальними педагогами, зменшилась на 10,3 %, заступників директорів з виховної роботи – на 7,5 %, практичних психологів – на 21,4 %, педагогів-організаторів – на 14,3 %, класних керівників – на 18,4 %, учителів-предметників – на 19,7 %, батьків учнів – на 15,8 %, працівників правоохоронних органів – на 20,6 %. Отже, адміністрація закладу, учителі, батьки учнів, почали частіше залучати соціального педагога до обговорення і вирішення виховних та освітніх проблем закладу.

Порівняльний аналіз отриманих результатів експериментальної групи показав збільшення кількості учасників соціально-педагогічної діяльності з високим рівнем інтенсивності взаємодії: заступників директорів з виховної роботи – на 16,6 %, психологів – на 14,3 %, педагогів-організаторів – на 16,7 %, класних керівників – на 18,4 %, учителів-предметників – на 10,9 %, батьків учнів – на 11,8 %, працівників правоохоронних органів – 18,2 %. Кількість директорів, які мають високий рівень інтенсивності взаємодії незмінна. Натомість, у контрольній групі зменшилась кількість директорів, заступників директорів, психологів, педагогів-організаторів, батьків учнів, які на високому рівні взаємодіють з соціальним педагогом.

З метою вивчення процесу управління в організаційно-педагогічній діяльності соціального педагога і досягнення її ефективності важливо знати особливості реакції членів педагогічного колективу на управлінські впливи соціального педагога. В управлінських відносинах важливо наскільки педагогічний колектив здатний адекватно сприймати і реагувати на управлінський вплив соціального педагога під час реалізації соціально-педагогічної діяльності, і наскільки легко

управлінські впливи втілюються у реальні дії членів колективу – тобто, на скільки залучені суб'єкти є керованими.

Таблиця 3

Динаміка сформованості системності у взаємодії суб'єктів соціально-педагогічної діяльності з соціальним педагогом загальноосвітнього навчального закладу

Показники	Рівень сформованості (у %)						Рівень сформованості (у %)					
	КГ			КГ			ЕГ			ЕГ		
	До дослідно-експериментальної роботи			Після дослідно-експериментальної роботи			До дослідно-експериментальної роботи			Після дослідно-експериментальної роботи		
	низький	середній	високий	низький	середній	високий	низький	середній	високий	низький	середній	високий
Інтенсивність взаємодії директора з соціальним педагогом	20	54.3	25.7	20	57.1	22.9	18.4	57.1	26.5	8.1	65.3	26.5
заступника директора з виховної роботи з соціальним педагогом	16.7	50	33.3	13.3	56.7	30	16.6	54.8	28.6	7.1	47.6	45.2
психолога з соціальним педагогом	33.3	36.7	30	30	43	27	33.3	38	28.6	11.9	45.2	42.9
педагога-організатора з соціальним педагогом	23.4	36.6	40	20	46.7	33.3	28.6	35.7	35.7	14.3	33.3	52.4
класних керівників з соціальним педагогом	23.3	51.2	25.6	18.6	55.8	25.6	34.7	44.9	20.4	16.3	44.9	38.8
учителів-предметників з соціальним педагогом	57.8	35.5	6.7	60	26.7	13.3	53.6	30.4	16	33.9	39.2	26.9
батьками учнів з соціальним педагогом	35.7	50.4	13.9	37.4	54	8.6	38.2	43.4	18.4	22.4	47.4	30.2
працівників правоохоронних органів з соціальним педагогом	33.3	48.9	17.8	31.1	51.1	17.8	38.1	47.6	14.3	17.5	50	32.5

педагогом													
-----------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Вивчення керованості здійснювалося методом експертної оцінки. У кожному навчальному закладі в рамках нашого дослідження було обрано тригрупи спеціалістів, яким було запропоновано виступити експертами з наступного питання: "На скільки успішно Вам вдається виконати завдання (доручення, прохання, вказівки), які ставить соціальний педагог?". Всього було обрано

15

експертів:

5 – представляли адміністрацію навчального закладу, 5 – учителів, 5 – батьків. Позитивна динаміка змін щодо підвищення рівня керованості соціальних педагогів, членів педагогічного колективу і батьків учнів до й після дослідно-експериментальної роботи знайшли своє відображення у таблиці 4.

Результати дослідження показали, що в експериментальній групі спостерігалися позитивні зрушення щодо виявів даного показника. Так, до формуючого експерименту 20 % представників адміністрації закладу мали низький рівень керованості. Після проведення експерименту жоден з представників адміністрації закладу не мав низького рівня керованості. Наполовину зростає кількість представників адміністрації з високим рівнем керованості – із 20 % до 40 %. Кількість учителів з низьким рівнем керованості зменшилась на 20 %, з високим – зростає на 20 %. Кількість учителів і представників адміністрації закладу, у яких було виявлено середній рівень керованості, залишилась незмінною. У батьків учнів спостерігається протилежна тенденція – збільшення на 20 % батьків учнів з середнім рівнем керованості, зменшення на 20 % з низьким рівнем і незмінна кількість з високим рівнем керованості. У контрольній групі незначні зміни спостерігалися в учителів, тоді як показники керованості адміністрації закладу і батьків учнів істотно не змінилися.

Як видно з таблиць 2–4 рівень показників сформованості даного критерію підвищився. Отримати такі результати вдалося завдяки проведенню тренінгових занять для членів педагогічного колективу і батьків учнів, які допомогли сформувати у педагогічного колективу і батьків учнів системне бачення співпраці з соціальним педагогом.

Таблиця 4

Динаміка рівня керованості членів педагогічного колективу і батьків учнів

Показники	Рівень сформованості (у %)						Рівень сформованості (у %)					
	КГ			КГ			ЕГ			ЕГ		
	До дослідно-експериментальної роботи			Після дослідно-експериментальної роботи			До дослідно-експериментальної роботи			Після дослідно-експериментальної роботи		
	низький	середній	високий	низький	середній	високий	низький	середній	високий	низький	середній	високий
Адміністрація	40	20	20	40	20	20	20	60	20	0	60	40

закладу												
Учителі	20	40	40	20	60	20	40	40	20	20	40	40
Батьки учнів	40	40	20	40	40	20	60	20	20	40	40	20

Таким чином, результати дослідження даного критерію довели, що за показниками інтенсивності взаємодії і керованості в експериментальній групі зафіксована позитивна динаміка розвитку системності у роботі соціального педагога, що проявилось у таких основних виявах: зросла інтенсивність взаємодії між соціальними педагогами і директором закладу, заступником директора з виховної роботи, класними керівниками, учителями-предметниками, батьками учнів, працівниками правоохоронних органів; зменшився низький рівень керованості і збільшився високий, що засвідчує необхідну участь педагогічного колективу і батьків учнів у реалізації соціально-педагогічної діяльності.

Наступний критерій—організованість учасників у реалізації спільних дій. Організованість характеризує здатність колективу формувати раціональну структуру професійної взаємодії між педагогами. Вона проявляється у безконфліктному розподілі обов'язків між учасниками соціально-педагогічного процесу. Головною ознакою організованості – готовність членів колективу спільно, узгоджено діяти у складних ситуаціях, швидко знаходити найкращий розподіл обов'язків [6, с. 28]. Від організованості залежать результати діяльності колективу, що дозволяє віднести дану характеристику до важливих при оцінці рівня розвитку колективу [6, с. 28]. В залежності від рівня організованості колективу досягнення спільних цілей, які ставляться перед соціальним педагогом і педагогічним колективом, може відбуватися з різною швидкістю, з різними затратами зусиль, або ж виявитись недосяжною.

Дослідження рівня організованості серед соціальних педагогів здійснювалося за допомогою методу узагальнення незалежних характеристик. Сутність його полягає у тому, що визначена група компетентних експертів у кожному загальноосвітньому навчальному закладі – заступник директора з виховної роботи, практичний психолог, класні керівники – незалежно один від одного оцінювали різні прояви організованості. В кожному навчальному закладі було обрано по 8 експертів. Оцінки проводились за допомогою спеціальної карти-схеми, запропонованої Л.І. Уманським [12, с. 92–96], адаптована автором, являє собою список спеціально підібраних тверджень, що характеризують організованість соціальних педагогів у взаємодії з педагогічним колективом та зовнішніми суб'єктами. Експертами оцінюються соціальні педагоги по кожному із запропонованих проявів організованості, використовуючи спеціальну оцінювальну шкалу [Таблиця 5].

Таблиця 5

Динаміка рівня організованості соціальних педагогів

Рівні сформованос	КГ		ЕГ	
	до дослідно-	після дослідно-	до дослідно-	після дослідно-

ті (у %)	експериментальн ої роботи	експериментальн ої роботи	експериментальн ої роботи	експериментальн ої роботи
низький	16	16	14,3	5,7
середній	56	56	60	62,9
високий	28	32	25,7	31,4

В експериментальній групі високий рівень організованості до початку формуючого експерименту становив 25,7 %, після закінчення експерименту – 31,4 %. У контрольній групі спостерігаються приблизно ті самі тенденції – до початку формуючого експерименту високий рівень організованості був зафіксований у 28 % соціальних педагогів, після експерименту – у 32 %.

Висновки. Отже, реалізація експериментальної моделі позитивно вплинула на стан організаційно-педагогічної діяльності шкільного соціального педагога. Аналіз результатів соціально-педагогічного експерименту щодо оцінки ефективності організаційно-педагогічної діяльності соціального педагога подано на основі критеріїв системності і організованості. Аналіз отриманих результатів продемонстрував позитивні зміни всіх показників визначених критеріїв. За результатами експерименту кількість соціальних педагогів з високим рівнем організованості зросла на 5,7 % (експериментальна група), кількість соціальних педагогів, у яких виявився низький рівень організованості, зменшилася на 8,6%. Виявилися ефективними тренінгові, заняття, які були проведені для соціальних педагогів з метою підвищення рівня підготовки соціальних педагогів до реалізації системної організаційно-педагогічної діяльності.

Перспективним у подальшому вивченні означеної проблеми має стати розробка новітніх технологій у здійсненні організаційно-педагогічної діяльності соціальним педагогом у шкільному середовищі.

Використані джерела

1. Безпалько О.В. Напрями та функції професійної діяльності соціального педагога у загально-освітньому навчальному закладі / О.В. Безпалько [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.psyh.kiev.ua/Напрямитафункціїпрофесійноїдіяльностісоціальногопедагогаузагальноосвітньомунавчальномузакладі>.
2. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях: навч. посіб. / О.В. Безпалько. – К.: Логос, 2003. – 134 с.
3. Богданова І.М. Соціальна педагогіка: Навчальний посібник / І.М. Богданова. – К.: Знання, 2008. – 343 с.
4. Заверико Н.В. Соціальна педагогіка: Навчальний посібник / Н.В. Заверико. – К.: Видавничий Дім "Слово", 2011. – 240 с.
5. Зверева І.Д. Діяльність соціального педагога в середовищі: зміст, форми, методи / І.Д. Зверева // Соціальна робота: теорія, досвід, перспективи: Матеріали доповідей та повідомлень Міжнародної науково-практичної конференції / [За ред. І.В. Козубовської, І.І. Миговича]. – Ужгород, 1999. – Ч. І. – С. 268–271.
6. Немов Р.С. Путь к коллективу: Книга для учителей о психологии ученического коллектива / Р.С. Немов, А.Г. Кирпичник. – М.: Педагогика, 1988. – 144 с.
7. Овчарова Р. Справочная книга социального педагога / Р. Овчарова. – М.: ТЦ Сфера, 2002. – 352 с.
8. Ожегов С.И. Толковый словарь русского языка: 80000 слов фразеологических выражений / С. Ожегов, Н.Ю. Шведова; РАН, Институт русского языка им. В.В. Виноградова. – 4. изд., доп. – М.: Азбуковник, 1999. – С. 902.

9. Острянюк Т.С. Педагогічні умови професійної взаємодії соціального педагога у загальноосвітньому навчальному закладі / Т.С. Острянюк / Педагогічний дискурс: зб. наук. праць / [гол. ред. І. М. Шоробура]. – Хмельницький: ХГПА, 2013. – Вип. 14. – С. 348–351.
10. Сорочинська В.Є. Організаційна робота соціального педагога: Навчальний посібник / В.Є. Сорочинська. – Кондор, 2005. – 198 с.
11. Соціальна педагогіка: Підручник / [За ред. проф. А.Й. Капської]. – 4-те вид. виправ. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 488 с.
12. Уманський Л. Психология и педагогика работы комсорга / Л. Уманский, А. Лутошкин. – М., 1984. – 206 с.
13. Холостова Е.И. Социальная работа: Учебное пособие / Е.И. Холостова. – М.: Издательско-торговая корпорация "Дашков и К", 2004. – 692 с.
14. Шульга В.В. Соціальний педагог у загальноосвітньому навчальному закладі: Методичні рекомендації / В.В. Шульга. – К.: Ніка-Центр, 2004. – 124 с.

Ostrianko T.S.

EFFICIENCY OF SECONDARY SCHOOL SOCIAL PEDAGOGUE'S ORGANIZATIONAL AND PEDAGOGIC ACTIVITY

In the article the results of experimental studies are presented and the parameters that determine the effectiveness of secondary school social pedagogue's organizational and pedagogic activity are determined. Changes in the system of a secondary school social pedagogue's work as a result of the implementation of a system-oriented model of activity were found out.

Keywords: *social educator, organizational and pedagogical activity, efficiency, secondary school, an experimental study, system-oriented model.*

Стаття надійшла до редакції 10.11.2013 р.